

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Мозгальової Наталії Георгіївни на дисертаційне дослідження
ХЕ ЦІНІ**

**ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПРОЄКТУВАЛЬНОГО ДОСВІДУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ
ФОРТЕПІАННОЇ ПІДГОТОВКИ**

**подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань
01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю
014 Середня освіта. Музичне мистецтво**

**1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами
відповідних галузей науки**

Модернізація вищої освіти України і Китаю вимагає активізації інноваційних процесів, актуальних для європейського освітнього середовища. Це передбачає впровадження проєктувально-орієнтованого навчання (PBL) на основі розробленої інтегрованої концепції STEAM з використанням проєктувальних технологій, зокрема й в галузі фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Оволодіння художньо-проєктувальними технологіями вимагає тривалого часу і накопичення відповідного досвіду, що актуалізує проблему створення методики формування художньо-проєктувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки.

Актуальність проблеми дослідження підсилюють визначені Хе Ціні суперечності, зокрема між відповідністю проєктувальних технологій інноваціям мистецької освіти, що активно застосовується в європейському освітньому просторі та відсутністю узагальнення результатів їх застосування у практиці фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в університетів України; об'єктивно існуючими обставинами щодо накопичення досвіду проєктувальної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю науково-відрефлексованого уявлення щодо сутності художньо-проєктувального досвіду та критеріїв його оцінювання; вагомим педагогічним потенціалом фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю методичного

забезпечення процесу формування їхнього художньо-проектувального досвіду на її основі.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

На користь актуальності досліджуваної проблеми свідчить той факт, що дисертаційне дослідження Хе Цзіні виконувалось відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» протоколом від 27.06.2019 р. №11.

3. Наукова новизна одержаних результатів

Визначаючи найважливіші наукові здобутки дисертаційного дослідження Хе Цзіні, необхідно відзначити результати, що містять наукову новизну. Авторкою, шляхом аналітичного пошуку вперше: визначено сутність поняття «художньо-проектувальний досвід майбутніх учителів музичного мистецтва» як інтегрованої фахової якості, що є результатом накопичення і запам'ятовування знань та практичних умінь втілювати художньо-образну та смислову ідею в організаційну форму, що сприймається як подія, задля якої усі учасники освітнього процесу залучаються до самостійної підготовки та виконання розподілених творчих завдань за певним сценарієм, зорієнтованим на досягнення спільної педагогічної мети; розроблено його компонентну структуру, що складає конгломерат методично-умотивованого, художньо-мисленневого, діяльнісно-комунікативного та творчо-самоорганізаційного компонентів; визначено критерії оцінювання цих компонентів (мотиваційно-інтенціональний, інформаційно-операційний, технологічно-інноваційний, продуктивно-творчий); обґрунтовано методологічні засади дослідження на основі концепції бінарності конкретно-наукових підходів (компетентісно-інтенціонального, когнітивно-

рефлексійного, комунікативно-організаційного, творчо-консолідаційного), відповідно до яких розроблено методичні принципи; розроблено педагогічні умови формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва: стимулювання зацікавленого ставлення до набуття художньо-проектувального досвіду на основі осмислення його інноваційного потенціалу, розширення бази знань та образно-змістовних орієнтирів проєктних текстів, створення проєктно-комунікативного середовища навчання, цілеспрямоване застосування різних фахових компетентностей у віртуальних і реальних проєктних заходах.

4. Практичне значення результатів дослідження

Практична вагомість результатів дослідження визначається розробленою методикою діагностики сформованості художньо-проектувального досвіду, зокрема, добраними відповідно до критеріїв показників, а також модифікованих методів: статистичного аналізу методичного забезпечення виразності виконання музичних патернів; регресивного аналізу проєкту інтерпретаційної концепції через осягнення художнього образу; діагностики ефективності івент-менеджерів музичних заходів; діагностики умінь інтеграції формальних та інформальних музично-освітніх форм у художньо-проектувальну діяльність та ін..

Доробок дисертантки заслуговує на те, аби розроблені педагогічні умови і методи були використані на різних етапах фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, а також екстрапольовані на асистентську практику магістрів спеціальності 025 Музичне мистецтво. Ефективним та практично доцільним буде запровадження в освітній процес розроблених проєктів: «Художньо-виконавський індивідуальний проєкт», «Стильове розмаїття фортепіанної музики»; «Художньо-педагогічний груповий проєкт», «Вічні теми музичного мистецтва».

Основні наукові результати проведеного Хе Цзіні, дослідження впроваджено в освітній Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка від 11.06.23 № 1284-24).

5. Повнота викладу матеріалу дисертації в публікаціях

Основні положення та висновки дисертації достатньо повно відображено в 8 публікаціях автора, з яких 1 – у співавторстві. Із них: 3 – у фахових виданнях України, 5 – апробаційного характеру (1 – зарубіжна). Статті написані українською, англійською та китайською мовами. Апробацію дослідження здійснено на 8 наукових форумах (2019-2023 рр.), п'ять із яких мають міжнародний характер. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення змісту та результатів дисертаційної роботи відповідає встановленим вимогам. Зазначені публікації певною мірою презентують основні наукові положення дисертації.

6. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Дисертантка вірно сформулювала мету, об'єкт і предмет дослідження, відповідно до встановлених вимог описав методологію дослідження. Не викликає зауважень частина, присвячена науковій новизні дисертації. Гармонійною, логічно виваженою, сучасно розробленою є структура дисертації. Завдяки їй Хе Цзіні вдалось дослідити та проаналізувати ключові елементи дослідження, вирішити поставлені завдання.

Перший розділ роботи – «Теоретичні основи дослідження проблеми художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва» – являє собою яскравий приклад результативного використання сучасної методології для найбільш успішного досягнення мети дисертаційного дослідження. Методологія, що базується на концепціях А. Lai та O.Gude (с.31, с. 46), концепції студентоцентрованого навчання (Т. Hunter-Doniger, J. S.Krajcik, & N. Shin, Jasna Šulentić Begić, T. Lailatunnahar) (с.33), концепції інновацій освітньої галузі (Б. Квітковської-Табулевич) (с.41), макро-проекті STEAM (Ellyzabeth Sukmawati, Norif Didik Nur Imanah, Dahlia Arief Rantauni, Ahmad Dasuki Mohd Hawari, Azlin Iryani Mohd Noor) (с.38) та дослідницькому інструментарію теорії освітнього процесу (J.Dewey, J. Piaget, L. Vygotsky) (с.33), теорії проектно-орієнтованого навчання (J. S.Krajcik, N. Shin), її

компетентнісному ресурсі (О.Реброва) (с.36), зарубіжній практиці педагогічного проектування (Strickland, Reiser) (с.36). Це дозволило комплексно та багатогранно розкрити наукову проблему, надати їй сучасного забарвлення, представити роботу суголосною сучасним викликам мистецько-педагогічної науки.

Дисертантка продемонструвала досконале володіння термінологією сучасного гуманітарного дискурсу, розглянувши та уточнивши такі поняття як «досвід» (с.58), художній досвід (с.62), художній проєкт (с.64), «проєктувальні технології», «проєктувальна діяльність», «проєктувальні уміння» (с.79), представивши власну інтерпретацію художньо-проєктного досвіду як інтегровану фахову якість, що є процесом і результатом накопичення і запам'ятовування знань та практичних умінь втілювати художньо-образну та смислову ідею в організаційну форму, що сприймається як подія, задля якої усі учасники освітнього процесу залучаються до самостійної підготовки та виконання розподілених творчих завдань за певним сценарієм, зорієнтованим на досягнення спільної педагогічної мети (с.26).

У розділі визначено властивості проєктно-орієнтованого навчання (с. 42.43), особливості синхронного та асинхронного навчання (с.50), проаналізовано застосування проєктних методів і технологій у Китаї (с.52), визначено ознаки проєктувального навчання майбутніх учителів музичного мистецтва (с.53), обґрунтовано сутність і структуру художньо-проєктувального досвіду, що являє конгломерат чотирьох компонентів: методично-умотивованого, художньо-мисленневого, діяльнісно-комунікативного та творчо-самоорганізаційного (п.2.1.).

У другому розділі – «Методологічні засади та методика формування художньо-проєктувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва» – на основі бінарності конкретно-наукових підходів та їх певної відповідності визначеним факторам формування художньо-проєктного досвіду, обрано підходи та відповідні принципи, що складають концептуальну основу дослідження, зокрема: компетентнісно-інтенціональний (принципи - орієнтація на

компетентнісний контекст методико-технологічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; засвоєння педагогічного потенціалу виконавської (фортепіанної) підготовки як ресурсу фахової конкурентоспроможності); когнітивно-рефлексійний (принципи - активізації художньо-пізнавальної сфери в парадигмі поліхудожності; поетапного накопичення досвіду рефлексії емоційного ставлення та осмислення художніх образів як змістово-проективних домінант); комунікативно-організаційний (принципи - накопичення досвіду комунікування в різних ролях та диспозиціях; поетапного засвоєння комунікативних технологій в організації художніх проєктів); творчо-консолідаційний (принципи - поступовості у набутті творчої самостійності в організації художніх проєктів; принцип поетапності в опануванні проєктивних технологій на засадах консолідаційності власного творчого ресурсу) (п.2.1.).

На основі зазначених конкретно-наукових підходів і принципів було розроблено методику формування художньо-проєктного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки, що запроваджувалась за такими етапами: мотиваційно-спонукальний, інформаційно-накопичувальний, організаційно-комунікативний, компетентнісно-презентативний. Авторський методичний задум втілювався на підставі педагогічних умов (стимулювання зацікавленого ставлення до набуття художньо-проєктувального досвіду на основі осмислення його інноваційного потенціалу, розширення бази знань та образно-змістовних орієнтирів проєктних текстів, створення проєктно-комунікативного середовища навчання, цілеспрямоване застосування різних фахових компетентностей у віртуальних і реальних проєктних заходах).

Слід відзначити розроблені Хе Цзіні спеціальні методи (інформаційний марафон-інтенсив, фіксації наміру, фрірайтингу, створення монотематичних презентацій, художнього парадоксу, синектики художніх образів) (с.111-115), тренінги (художньої комунікації, командно-рольової гри, невербального спілкування) (с.115), художньо-виконавський та художньо-педагогічний

проекти («Стильове розмаїття фортепіанної музики», «Вічні теми музичного мистецтва») (с.117), спрямовані на підвищення ефективності формування художньо-проектувального досвіду студентів.

Науково ваговою у цій частині дослідження є модель формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва (рис. 2.1.), яка побудована з урахуванням особливостей фортепіанного навчання у вищих навчальних закладах, презентує зміст та алгоритм поетапної методики і спрямована на очікуваний результат – досягнення позитивної динаміки у формуванні художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва.

У третьому розділі – «Експериментальна робота з дослідження і формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки» – заслуговують на увагу розроблені, відповідно до структури, критерії (мотиваційно-інтенціональний, інформаційно-операційний, технологічно-інноваційний, продуктивно-творчий) та показники (міра сформованості методичної компетентності щодо фортепіанно-виконавської підготовки, наявність інтенції до реалізації педагогічного потенціалу фортепіанної підготовки, наявність фонду знань щодо проектування художньо-образного контенту педагогічної інтерпретації фортепіанного твору, ступінь накопичення та усвідомлення художньо-образних еталонів фортепіанного репертуару, ступінь володіння художньо-комунікативними вміннями в інноваційних формах, зокрема технологіями івент-менеджменту) художньо-проектувального досвіду студентів (сс. 124-134), схвальної оцінки заслуговує проведений діагностувальний етап, що включав оцінювання за формулою дійової компетентності, адаптовані методики Б.Рєпа, С. Халлам, С. Стеттлер, Х. Шіпперса та Б. Бартліта, методи експертної оцінки (с.138), статистичного аналізу (с.140), регресивного аналізу (с.141), аналізу та педагогічного спостереження. Експериментальна перевірка поетапної методики формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва довела її дієвість та ефективність.

Отже, у дисертаційній роботі Хе Цзіні досягаються мета і завдання дослідження, що сформульовані до обраної теми. Методи наукового дослідження, які застосовувала дисертантка, забезпечили необхідний рівень логічного обґрунтування наукових положень роботи.

7. Оцінка змісту й оформлення дисертації

Дисертаційна робота за структурою та змістом відповідає діючим нормативним документам. Стиль викладу в ній наукових положень, матеріалів досліджень, висновків доступний для сприйняття. Ознайомлення з текстом дисертації Хе Цзіні, дає підстави стверджувати, що вона являє комплексну завершену наукову працю, в якій наведено теоретико-методологічне обґрунтування та авторське розв'язання окреслених завдань. Висловлені авторкою ідеї, положення, узагальнення та висновки, підтверджуються отриманими результатами дослідження. Дана наукова робота є цілісною, самостійною, завершеною працею, що пройшла належну апробацію та відповідає вимогам, що ставить МОН України.

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

В цілому високо оцінюючи роботу Хе Цзіні, наголошуючи на новаторстві як у постановці наукової проблеми, так і у способі її розв'язання, слід висловити деякі зауваження та побажання:

1. У першому розділі дисертантка ретельно досліджує поняття «художньо-проектувальний досвід» і пропонує його власне визначення як «як інтегрованої фахової якості, що є результатом накопичення і запам'ятовування знань та практичних умінь втілювати художньо-образну та смислову ідею в організаційну форму, що сприймається як подія, задля якої усі учасники освітнього процесу залучаються до самостійної підготовки та виконання розподілених творчих завдань за певним сценарієм, зорієнтованим на досягнення спільної педагогічної мети. На наш погляд, воно є занадто розширеним і потребує конкретизації.

2. Цілком схвалюючи детальність висвітлення результатів формувального експерименту, що засвідчили позитивну динаміку у формуванні художньо-проектувального досвіду студентів, вказуємо на деяку переобтяженість третього розділу таблицями (3.1.-3.10), які можна було б винести у додатки.

3. Як відомо, складовою фортепіанної підготовки у вищих навчальних закладах України є підготовка та участь студентів у міжнародних фестивалях і конкурсах. Хотілося б побачити відображення цього сегменту в запропонованій автором методиці та проектах.

4. У зв'язку з тим, що за сучасних умов (пандемія COVID-19, військова російська агресія з лютого 2022р.) підготовка фахівців мистецько-педагогічної галузі здійснюється з використанням інформаційних ресурсів та сервісів електронно-освітнього простору, бажано було б представити особливості та специфіку їх застосування в процесі формування художньо-проектувального досвіду студентів і процесі фортепіанної підготовки.

5. Враховуючи практичну значущість рецензованої роботи, бажано було б видати методичні рекомендації з формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих педагогічних навчальних закладах.

Зазначені побажання та зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертаційного дослідження.

6. Висновки.

Дисертація Хе Цзіні «Формування художньо-проектувального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №

261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Хе Цзіні заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри музикознавства,

інструментальної підготовки та хореографії

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Н.Г. Мозгальова

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: МОЗГАЛЬОВА НАТАЛІЯ ГЕОРГІВНА 2262105644;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2262105644;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E504000000697BE000EB03C103;
Видаєць кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису: 08:20 06.10.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)